

**2016-cı il Rio-de-Janeyro Yay Olimpiya Oyunları**  
**Çobanova Nərgiz Məhəmməd qızı**  
**ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin müəllimi**

**Xülasə.** 2016-cı il Rio-de-Janeyro Yay Olimpiya Oyunları müasir Olimpiya tarixinin mühüm və yaddaqalan idman hadisələrindən biri olmuşdur. XXXI Yay Olimpiya Oyunları 5–21 avqust 2016-cı il tarixlərində Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində keçirilmiş və Olimpiya Oyunlarının Cənubi Amerikada ilk dəfə təşkil olunması ilə tarixə düşmüşdür. Yarışlarda 200-dən çox ölkə və ərazidən 11 mindən çox idmançı iştirak etmiş, 28 idman növündə 306 medal dəsti uğrunda mübarizə aparılmışdır. Oyunlar müxtəlif xalqları və mədəniyyətləri bir araya gətirməklə dostluq, həmrəylik və ədalətli rəqabət kimi Olimpiya prinsiplərinin əhəmiyyətini bir daha nümayiş etdirmişdir.

Rio-2016-nın açılış mərasimində Braziliyanın tarixi, təbiəti və mədəni irsi nümayiş etdirilmiş, samba musiqisi və rəqs nömrələri ölkənin milli xüsusiyyətlərini dünya ictimaiyyətinə təqdim etmişdir. Oyunların proqramında atletika, üzgüçülük, gimnastika, güləş, cüdo, boks və digər idman növləri ilə yanaşı, 112 ildən sonra golf və uzun fasilədən sonra reqbi də yer almışdır.

Olimpiadada ABŞ 121 medalla birinci, Böyük Britaniya və Çin isə müvafiq olaraq ikinci və üçüncü olmuşdur. Useyn Bolt, Maykl Felps və Simone Biles kimi məşhur idmançılar yüksək nəticələri ilə Oyunların əsas simalarına çevrilmişlər. Azərbaycan komandası isə 17 idman növündə 57 lisenziya ilə təmsil olunmuş, 1 qızıl, 7 gümüş və 10 bürünc olmaqla ümumilikdə 18 medal qazanmışdır.

**Açar sözlər:** Rio-de-Janeyro, Olimpiya Oyunları, idman, medal, Azərbaycan.

**Abstract.** The 2016 Rio de Janeiro Summer Olympic Games were one of the significant and memorable sporting events in modern Olympic history. The XXXI Summer Olympic Games were held from August 5 to 21, 2016, in Rio de Janeiro, Brazil, marking the first time that the Olympic Games were organized in South America. More than 11,000 athletes representing over 200 countries and territories participated in the competitions and competed for 306 medal sets in 28 sports. The Games brought together people from different countries and cultures and once again demonstrated the importance of the Olympic principles of friendship, solidarity, and fair competition.

The opening ceremony of Rio 2016 presented Brazil's history, nature, and cultural heritage to the international audience. Samba music, dance performances, and colorful artistic scenes emphasized the national characteristics of the host country. The Olympic program included athletics, swimming, gymnastics, wrestling, judo, boxing, and other major sports. Golf returned to the Olympic program after 112 years, while rugby was also reintroduced following a long absence.

The United States finished first in the medal standings with 121 medals, followed by Great Britain and China. World-famous athletes such as Usain Bolt, Michael Phelps, and Simone Biles became among the most prominent figures of the Games due to their outstanding performances.

For Azerbaijan, Rio 2016 was particularly successful. The Azerbaijani delegation participated in 17 sports with 57 qualification places and included 56 athletes. The country won a total of 18

medals: 1 gold, 7 silver, and 10 bronze. This result represented a record achievement in Azerbaijan's Olympic history at that time. The strongest performances came particularly in wrestling, judo, boxing, and other combat sports.

Ultimately, Rio 2016 was important not only for its sporting achievements and records but also for demonstrating the universal role of sport in bringing nations together and promoting friendship, mutual respect, and international solidarity.

**Keywords:** Rio de Janeiro, Olympic Games, sport, medal, Azerbaijan.

2016-cı il Rio-de-Janeyro Yay Olimpiya Oyunları müasir Olimpiya tarixinin ən yaddaqalan yarışlarından biri olmuşdur. XXXI Yay Olimpiya Oyunları 5–21 avqust 2016-cı il tarixlərində Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində keçirilmişdir. Bu, Olimpiya Oyunlarının Cənubi Amerikada ilk dəfə keçirilməsi baxımından tarixi hadisə idi. Yarışlarda 200-dən çox ölkə və ərazini təmsil edən 11 mindən çox idmançı iştirak etmiş, 28 idman növündə 306 medal dəsti uğrunda mübarizə aparılmışdır.

Rio-2016 təkcə idman yarışları ilə deyil, həm də fərqli mədəniyyətlərin, xalqların və dövlətlərin bir araya gəlməsi ilə əlamətdar olmuşdur. Olimpiya ideyasının əsas prinsiplərindən olan dostluq, həmrəylik və ədalətli rəqabət bu Oyunlarda bir daha özünü göstərmişdir.

Rio-de-Janeyronun Olimpiya Oyunlarına ev sahibliyi etməsi Braziliya və bütövlükdə Cənubi Amerika üçün mühüm hadisə idi. Beləliklə, Olimpiya tarixində ilk dəfə bu qitə dünyanın ən böyük idman tədbirini qəbul etdi.

Yarışların keçirilməsi üçün şəhərin müxtəlif hissələrində müasir idman obyektləri və Olimpiya kəndi hazırlanmışdı. Əsas yarış məkanları arasında Marakana stadionu, Olimpiya stadionu və Barra Olimpiya Parkı xüsusi yer tuturdu. Açılış mərasimi isə Rio-de-Janeyronun məşhur Marakana stadionunda təşkil olunmuşdu.

Rio-2016-nın açılış mərasimi 5 avqust 2016-cı ildə Marakana stadionunda baş tutdu. Mərasimdə Braziliyanın tarixi, təbiəti və mədəni irsi nümayiş etdirildi. Samba musiqisi, rəqs nömrələri və rəngarəng səhnələr Braziliyanın milli xüsusiyyətlərini dünya tamaşaçılarına təqdim etdi.

Açılış mərasiminin əsas məqamlarından biri iştirakçı ölkələrin nümayəndə heyətlərinin stadionda paradı oldu. Müxtəlif ölkələrdən gəlmiş idmançıların bir stadionda birləşməsi Olimpiya hərəkətinin beynəlxalq xarakterini nümayiş etdirirdi. Həmin Oyunlarda ilk dəfə Kosovo, Cənubi Sudan və Qaçqınlar Olimpiya Komandası da iştirak edirdi.

Rio-de-Janeyro Olimpiadasında 28 idman növü üzrə yarışlar keçirildi. Atletika, üzgüçülük, gimnastika, boks, güləş, cüdo, ağırlıqqaldırma, avarçəkmə, velosiped idmanı, futbol, basketbol və voleybol kimi məşhur növlər proqramın əsas hissəsini təşkil edirdi.

Rio-2016-nın mühüm xüsusiyyətlərindən biri golfun 112 ildən sonra Olimpiya proqramına qaytarılması idi. Rəqbi də uzun fasilədən sonra Olimpiya proqramında yer aldı. Bununla da təşkilatçılar həm ənənəvi, həm də müasir idman növlərini bir araya gətirməyə çalışmışdılar.

Rio-2016-da ən çox medal qazanan ölkə ABŞ oldu. Amerika komandası 46 qızıl, 37 gümüş və 38 bürünc olmaqla ümumilikdə 121 medal əldə etdi. Böyük Britaniya 27 qızıl, 23 gümüş və 17 bürünc medalla ikinci, Çin isə 26 qızıl, 18 gümüş və 26 bürünc medalla üçüncü yeri tutdu.

ABŞ komandasının uğurunda üzgüçülük, atletika və digər idman növlərində yüksək səviyyəli çıxışlar mühüm rol oynadı. Xüsusilə üzgüçü Maykl Felpsın nəticələri Olimpiadanın ən çox danışılan hadisələrindən biri oldu. Felps Rio Oyunlarında altı medal qazanaraq ümumi Olimpiya karyerasındakı medal sayını daha da artırdı.

Rio Olimpiadasının ən böyük simalarından biri Yamaykalı sprinter Useyn Bolt idi. O, 100 metr, 200 metr və 4×100 metr estafet yarışlarında qızıl medal qazanaraq sprintdəki üstünlüyünü bir daha nümayiş etdirdi. Boltun ardıcıl Olimpiadalarda əldə etdiyi uğurlar onu atletika tarixinin ən məşhur idmançılarından birinə çevirdi.

Üzgüçülükdə Maykl Felps, gimnastikada Simone Biles, atletikada Useyn Bolt kimi idmançılar Rio-2016-nın yaddaşlarda qalmasına böyük töhfə verdilər. Simone Biles gimnastikada qazandığı dörd qızıl və bir bürünc medalla diqqəti xüsusilə cəlb etdi.

Ev sahibi Braziliya üçün Rio Olimpiadası xüsusi əhəmiyyət daşıyırdı. Ölkə öz tarixində ilk dəfə Olimpiya Oyunlarına ev sahibliyi edirdi və yerli idmançılardan yüksək nəticələr gözlənilirdi.

Braziliya yarışları 7 qızıl, 6 gümüş və 6 bürünc olmaqla 19 medalla başa vurdu. Ölkənin ən böyük uğurlarından biri futbol üzrə kişilərdən ibarət milli komandanın Olimpiya çempionu olması idi. Braziliya finalda Almaniyani məğlub edərək tarixində ilk dəfə Olimpiya futbol qızılını qazandı.

Azərbaycan üçün Rio-de-Janeyro Olimpiadası çox uğurlu nəticələrlə yadda qaldı. Azərbaycan nümayəndə heyəti 17 idman növündə 57 lisenziya ilə təmsil olunmuşdu. Milli komandanın heyətində 56 idmançı yer alırdı. Azərbaycanlı idmançılar arasında triatlon, kamandan oxatma, kanoe slalomu və trek velosipedi kimi növlərdə ilk dəfə Olimpiya təcrübəsi qazananlar da olmuşdur.

Azərbaycan komandası Rio Oyunlarını 1 qızıl, 7 gümüş və 10 bürünc olmaqla ümumilikdə 18 medalla başa vurdu. Bu nəticə Azərbaycan Olimpiya tarixində həmin dövr üçün rekord göstərici idi. Medal sayına görə Azərbaycan dünya sıralamasında 14–15-ci yerləri bölüşdürmüşdü.

Azərbaycanın Rio-2016-dakı uğurları xüsusilə güləş, cüdo, boks və digər döyüş idmanlarında özünü göstərdi. Azərbaycan idmançılarının qazandığı medallar ölkədə idmana marağın daha da artmasına və gənclərin idmanla məşğul olmasına stimül verdi.

Rio-2016 bir çox maraqlı və emosional hadisələrlə yadda qaldı. İdmançıların illərlə hazırlıqdan sonra Olimpiya arenasında çıxış etməsi, bəzi favoritlərin gözlənilmədən məğlub olması, yeni rekordların müəyyənləşdirilməsi və gənc idmançıların böyük uğurları yarışların dramatikliyini artırdı.

Olimpiya Oyunlarının əsas xüsusiyyətlərindən biri yalnız qaliblərin deyil, mübarizə aparan bütün idmançıların diqqət mərkəzində olmasıdır. Rio-da da ağır zədələrə və çətinliklərə baxmayaraq yarışını davam etdirən, şəxsi rekordunu yeniləyən və ölkəsini təmsil etməyin özünü böyük nailiyyət hesab edən idmançılar xüsusi rəğbət qazandılar.

Rio Olimpiadası keçirildiyi dövrdə bir sıra sosial və sağlamlıq problemləri ilə də gündəmə gəlmişdi. Xüsusilə Zika virusu ilə bağlı narahatlıqlar yarışlardan əvvəl geniş müzakirə olunurdu.

Bundan başqa, Braziliyanın iqtisadi və siyasi vəziyyəti, şəhərin infrastrukturunu və təhlükəsizlik məsələləri də beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətində idi.

Bütün bu çətinliklərə baxmayaraq, Olimpiya yarışları planlaşdırıldığı kimi keçirildi və minlərlə idmançı öz çıxışlarını həyata keçirdi. Bu baxımdan Rio-2016 həm böyük idman bayramı, həm də mürəkkəb təşkilati proses kimi tarixə düşdü.

2016-cı il avqustun 21-də Rio-de-Janeyro Olimpiadasına rəsmi şəkildə yekun vuruldu. Bağlanış mərasimində iştirakçı ölkələrin idmançıları yenidən bir araya gəldilər. Olimpiya bayrağı növbəti ev sahibi şəhərə - Tokioya təqdim edildi.

Beləliklə, Rio-de-Janeyro Olimpiadası başa çatdı və Olimpiya hərəkətinin növbəti mərhələsi üçün yol açıldı. Rio-2016-dan sonra dünya idman ictimaiyyətinin diqqəti 2020-ci ildə keçirilməsi planlaşdırılan Tokio Olimpiadasına yönəldi.

2016-cı il Rio-de-Janeyro Yay Olimpiya Oyunları dünya idman tarixində mühüm iz buraxmışdır. Cənubi Amerikada ilk dəfə keçirilən Olimpiya Oyunları müxtəlif ölkələrdən gələn idmançıları bir araya gətirməklə beynəlxalq həmrəyliyin simvoluna çevrildi.

Rio-2016-da ABŞ medal sıralamasında birinci oldu, Böyük Britaniya və Çin də yüksək nəticələr göstərdi. Ev sahibi Braziliya öz tarixində ilk Olimpiya futbol qızılını qazandı. Useyn Bolt, Maykl Felps və Simone Biles kimi dünya şöhrətli idmançılar öz çıxışları ilə Olimpiadanın əsas simalarına çevrildilər. Azərbaycan isə 18 medalla - 1 qızıl, 7 gümüş və 10 bürünc - tarixi nəticə əldə etdi.

Rio Olimpiadasının əsas əhəmiyyəti yalnız medal və rekordlarla məhdudlaşmır. Bu Oyunlar göstərdi ki, idman müxtəlif xalqları bir araya gətirən, rəqabətlə yanaşı dostluq və qarşılıqlı hörməti təşviq edən universal bir dəyərdir. Buna görə də 2016-cı il Rio-de-Janeyro Olimpiadası həm Azərbaycan, həm də dünya idman tarixi baxımından əlamətdar hadisələrdən biri kimi yadda qalır.

## ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. International Olympic Committee. Rio 2016 Olympic Games. Lausanne: International Olympic Committee, 2016.
2. International Olympic Committee. Olympic Charter. Lausanne: International Olympic Committee.
3. Rio 2016 Organising Committee. Official Report of the Rio 2016 Olympic Games. Rio de Janeiro, 2016.
4. Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsi. Azərbaycanın Olimpiya Hərəkəti və Olimpiya Oyunlarında iştirakı. Bakı.
5. Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi. Azərbaycan idmanı: nailiyyətlər və inkişaf perspektivləri. Bakı.
6. Encyclopaedia Britannica. Rio de Janeiro 2016 Olympic Games.
7. Olympic Studies Centre. Olympic Games: Rio 2016. Lausanne: International Olympic Committee.